

Brüssel, 16.11.2016
COM(2016) 727 final

ANNEXES 1 to 2

LISAD

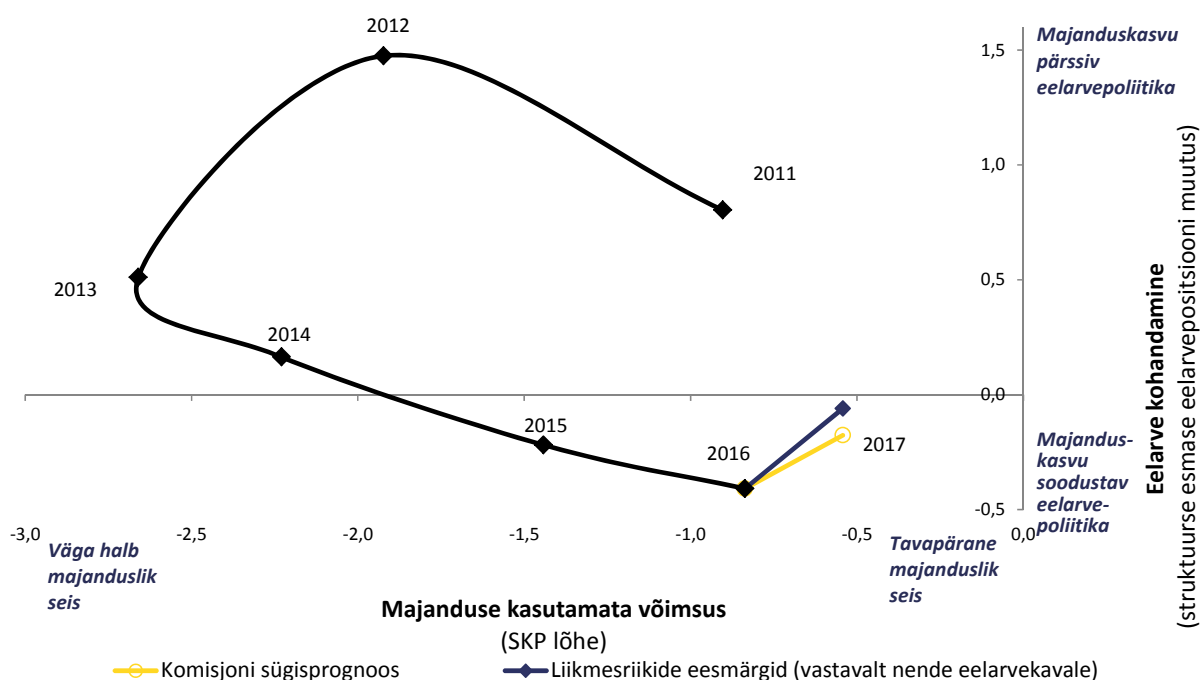
järgmise dokumendi juurde:

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

EUROALA POSITIIVSE EELARVEPOLIITIKA POOLE

1. lisa. Euroala eelarvepoliitika graafiline esitus

Joonis 1. Euroala eelarvepoliitika ajavahemikul 2011–2017

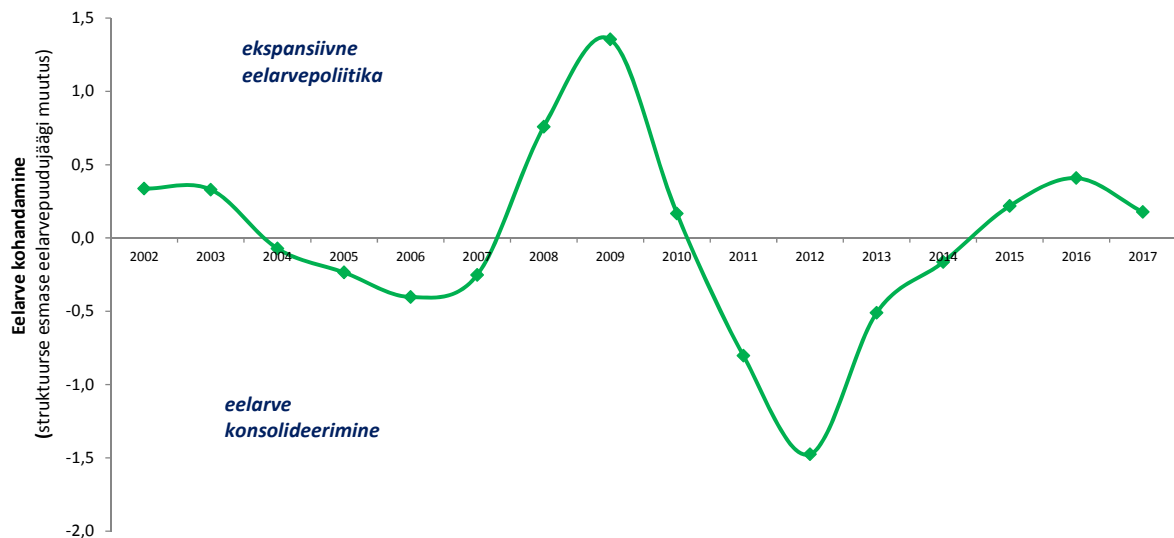

Joonisel 1 on vertikaalsel teljel kujutatud euroala eelarvepoliitika suund, mis väljendub struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutuses (nagu on näidatud teatise põhitekstis esitatud joonisel), ja horisontaalsel teljel on kujutatud majanduse kasutamata võimsus. Käesolevas lisas ei hõlma euroala koondandmed Kreekat, kelle suhtes kohaldatakse majanduslikku kohandamisprogrammi.

Jooniselt on näha, et kui eelarvepoliitika oli ajavahemikul 2011–2014 (ajal, mil majanduse olukord halvenes) pärssiv, muutus see 2015. ja 2016. aastal vastavalt neutraalseks ja/või kergelt kasvu toetavaks. 2017. aastal peaks eelarvepoliitika olema nii liikmesriikide eelarvekavade kui ka komisjoni 2016. aasta sügisprognosis kohaselt üldiselt neutraalne.

Eelarvepoliitiline hoiak väljendub sageli ka struktuurse eelarvepositsiooni muutuses (sh intressimaksetes), eelkõige ELi eelarvejärelevalve kontekstis. See näitaja viitab 2016. ja 2017. aastal veidi vähem ekspansiivsele eelarvepoliitikale, sest intressikulud peaksid nende kahe aasta jooksul prognooside kohaselt mõnevõrra vähenema.

Joonis 2. Euroala eelarvepoliitika alates 2002. aastast

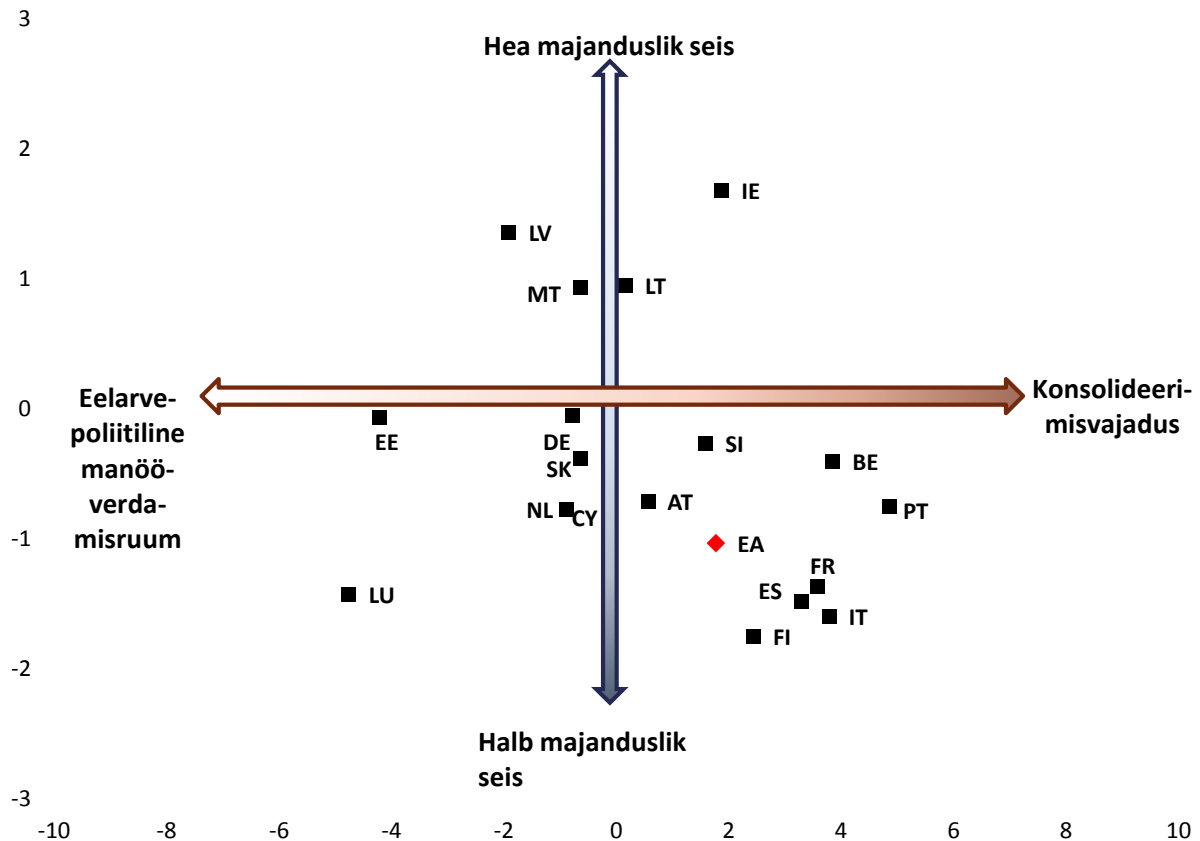

Joonisel 2 on kujutatud euroala eelarvepoliitika, st selle suund koondtasandil ajaloolisest vaatenurgast.

Seda väljendatakse struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutusega. Kuni 2010. aastani esitatud näitajad on üksnes lähendid ja need on esitatud vaid näitlikustamiseks, sest need põhinevad mitmesugustel ühekordsetel meetmetel, mis on määratletud vastavalt eelmisele Euroopa arvepidamise süsteemile ESA 1995.

Joonisel vastab positiivne väärtus eelarvepuudujäägi suurenemisele (mis soodustab ekspansiivset eelarvepoliitikat) ja negatiivne väärtus eelarvepuudujäägi vähenemisele (mis eeldab eelarve konsolideerimist). Euroala koondandmed ei hõlma Kreekat, kelle suhtes kohaldatakse majanduslikku kohandamisprogrammi. 2016. ja 2017. aasta väärtused põhinevad komisjoni 2016. aasta sügisprognosil.

Joonis 3. Euroala eelarvekaart aastal 2016

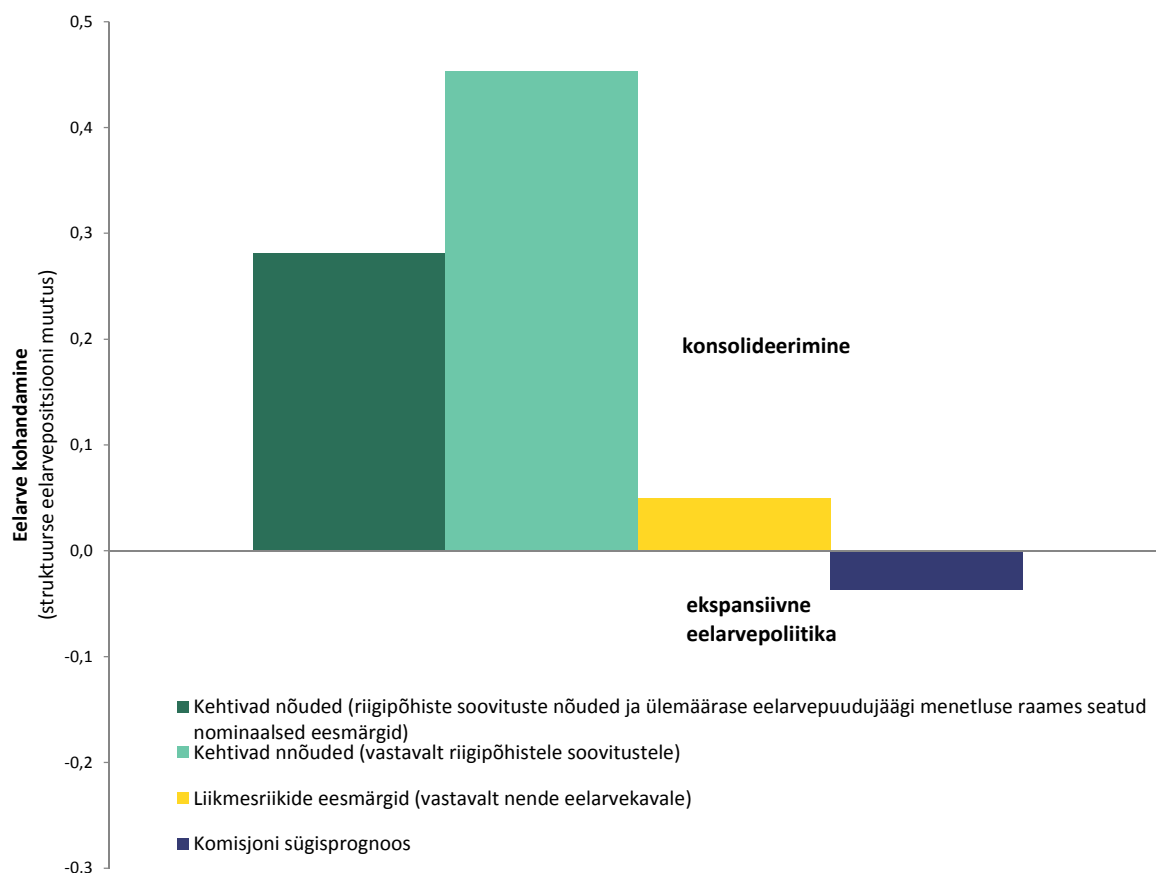
Joonisel 3 kujutatakse nii stabiliseerimisega seotud vajadusi (vertikaalne telg; väljendatud SKT lõhena 2016. aastal) kui ka jätkusuutlikkusega seotud vajadusi euroala liikmesriikides (horisontaalne telg; väljendatud jätkusuutlikkuse standardnäitajana S1, põhinedes 2016. aasta sügisprognosis ja kasutades võrdlusaastana 2016. aastat).

Majanduslikult head (halba) seisuga seotud vajadusi mõeldakse 2016. aasta SKP lõhe alusel. Joonise ülemises pooles (majanduslikult heas seisus) olevad liikmesriigid ei vaja ekspansiivset eelarvepoliitikat, sest nende majandus on juba saavutanud või ületanud oma potentsiaali. Need riigid on IE, LT, LV ja MT. Joonise alumises pooles (majanduslikult halvas seisus) olevatel liikmesriikidel on seevastu vaja oma majandust stabiliseerida. Teisisõnu on tarvis neid eelarvepoliitikaga täiendavat toetada, et neil oleks võimalik oma majandust kiiremini elavdada. See kehtib nii euroala kohta tervikuna kui ka näiteks järgmiste riikide kohta: CY, ES, FI, FR, IT, LU, NL või PT.

Stabiliseerimise mõõdet täiendab horisontaalsel teljel jätkusuutlikkuse mõõde. Joonise paremal poolel paiknevad need riigid, kelle eelarvet on vaja konsolideerida, et tagada nende rahanduse jätkusuutlikkus. Sellised riigid on BE, ES, IE, FI, FR, IT, SI ja PT. Joonise vasakul poolel paiknevatel liikmesriikidel on seevastu olemas teatav eelarvepoliitiline manööverdamisruum, mis tähendab, et neil oleks võimalik kasutada ekspansiivset eelarvepoliitikat, ilma et see kahjustaks nende rahanduse jätkusuutlikkust. Sellised riigid on DE, EE, LU, LV, MT või NL. DE stabiliseerimisvajadus on 2016. aastal üsna piiratud, st tema SKP lõhe on ainult kergelt negatiivne, aga 2017. aastaks prognoositakse selle suurenemist. Enamik teisi liikmesriike, eriti suure majandusega liikmesriike jõuavad 2017. aastal seevastu prognooside kohaselt oma potentsiaali saavutamisele lähemale.

Tuleks märkida, et joonisel kujutatakse vastandlikke suundi teatavate riikide puhul, kes saaksid lühemal perioodil kasu toetavast eelarvepoliitikast, aga keda kimbutaksid pikemal perioodil ulatuslikud jätkusuutlikkuse probleemid. Sellised riigid on teiste hulgas näiteks ES, FR ja IT.

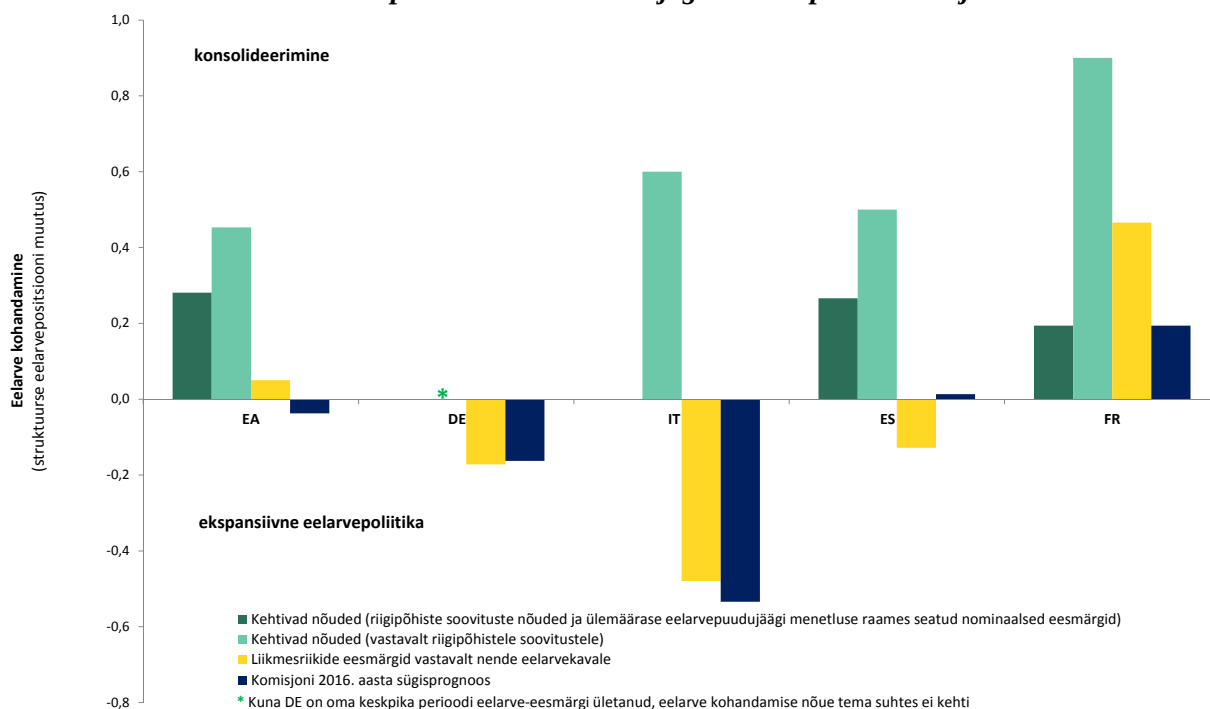
Joonis 4. Euroala eelarvepoliitika 2017. aastal (% SKP-st)

Joonisel 4 kujutatakse seda, milline saab tõenäoliselt olema euroala 2017. aasta eelarvepoliitika, mis väljendub struktuurse eelarvepositsiooni, sealhulgas intressimaksete muutuses¹. Kehtivad nõuded on esitatud riigipõhistes soovitudes, mille nõukogu võttis vastu 2016. aasta juulikuus. Kuna ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse (stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslik osa) raames antud soovitudes hõlmavad nominaalseid eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikke struktuurseid kohandusi (nt sellistes riikides nagu Prantsusmaa või Hispaania), esitatakse eelarve nõutav kohandamine nii eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitudes täpsustatud struktuurinõuetena (heleroheline tulp) kui ka struktuurse kohandusena, mis oleks vajalik eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitudes osutatud nominaalse eesmärgi saavutamiseks (tumeroheline tulp). Sellelt jooniselt on näha, et riigipõhistes soovitudes esitatud eelarvenõuete täielikuks täitmiseks peaks euroalal 2017. aastal üldjoontes rakendatama ranget eelarvepoliitikat. Sarnaseid suundumusi võib kehtivatele eelarvenõuetele tuginedes eeldada ka 2018. aastaks.

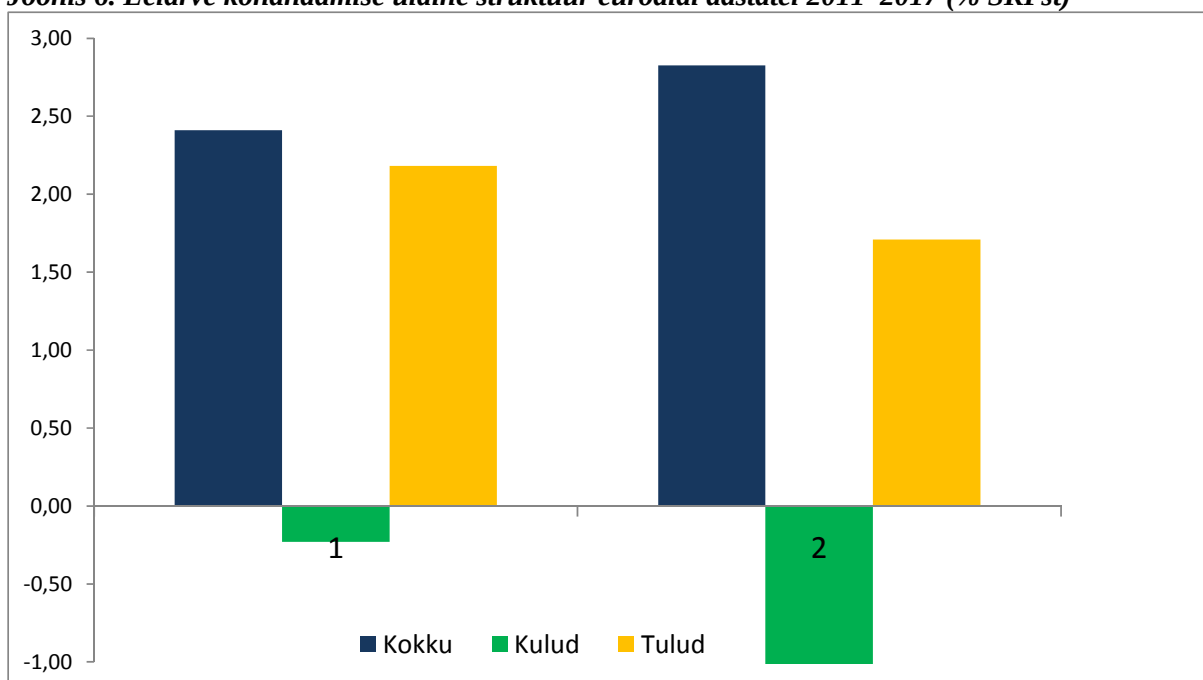
¹ See näitaja erineb teatise põhitekstis kasutatud näitajast. Siin esitatakse näitaja, mida kasutatakse ELi eelarvejärelevalve raames eelarvenõuete väljendamiseks, kuid see erineb veidi „struktuursest esmasest eelarvepositsioonist“, mis on parem eelarvepoliitika näitaja (vt ka tekstikast nr 1). Viimane ei hõlma intressimaksete iga-aastast muutust.

Joonis 5. Euroala eelarvepoliitika 2017. aastal: jagunemine peamiste majanduste vahel

Joonisel 5 kujutatakse riigipõhistes soovitudes esitatud kehtivaid nõudeid valitud liikmesriikide lõikes võrrelduna nende eelarvekavade ja komisjoni viimase prognoosiga, väljendatuna struktuurse eelarvepositsiooni muutusena. Samamoodi nagu joonisel 4, on eelarve nõutav kohandamine esitatud nii eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitudes täpsustatud struktuurinõuetena (heleroheline tulp) kui ka struktuurse kohandusena, mis oleks vajalik eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitudes osutatud nominaalse eesmärgi saavutamiseks (tumeroheline tulp).

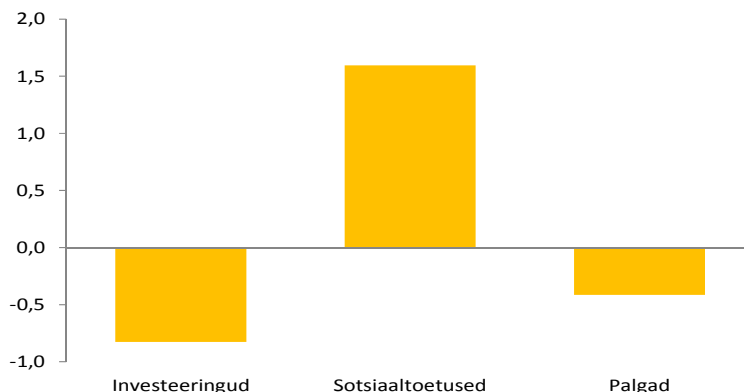
Joonis 6. Eelarve kohandamise üldine struktuur euroalal aastatel 2011–2017 (% SKPst)

Joonisel 6 on esitatud andmed eelarve vabatahtliku konsolideerimise kohta – see on samuti üks võimalus hinnata eelarvepoliitika suunitlust. Selle näitajaga täiendatakse struktuurse (esmise) eelarvepositsiooni

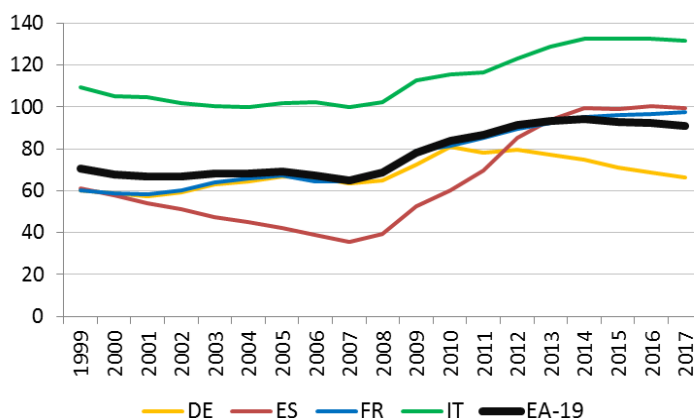
muutuse näitajat. Nii eelarve vabatahtliku konsolideerimise kui ka struktuurse eelarvepositsiooni muutuse näitaja annavad märku sellest, et suurem osa euroalal möödunud aastatel võetud eelarve kohandamise meetmetest oli pigem seotud tulude suurendamise kui kulude kärpimisega.

Joonis 7. Eelarve kohandamise struktuur: kulude pool euroalal aastatel 2009–2017 (% SKPst)

Jooniselt 7 nähtub, et valitsemissektori investeeringud vähenesid eriti suurel määral ja sellega panustati suurel määral eelarve konsolideerimisse.

Joonis 8. Valitsemissektori võla suhe SKPse alates euro käibelevõtmisest: euroala keskmine väärtus ja valitud liikmesriikide väärtused (%)

Joonisel 8 kujutatakse valitsemissektori võla dünaamikat selle suhtena SKPse alates 1999. aastast nii euroalal keskmiselt kui ka Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal ja Itaalias. Euroala keskmine valitsemissektori võlg kasvas aastatel 2007–2014 järjepidevalt. See hakkas vähenema 2015. aastal ja väheneb eeldatavasti veelgi 2016. ja 2017. aastal. Valitsemissektori võla dünaamika ja selle üldine tase on liikmesriikides erinev.

2. lisa. Eelarvepoliitika tulemused ja selle ülekanduv mõju²

Eelarvepoliitika mõju üle majandustegevusele ja selle ülekanduva mõju üle euroala riikide vahel on tuliselt vaieldud ning see on eriti huvipakkuv praegu euroala asjakohase majanduspoliitika üle toimuva arutelu seisukohast. Mudel (QUEST), mida kasutavad komisjoni talitused, võib aidata hinnata ülejäägiga riikides rakendatava ekspansiivse eelarvepoliitika mõju euroala majandusele (vt In't Veld, 2016). Eelkõige võetakse simulatsioonides arvesse laenuga rahastatavate valitsemissektori

² Vt In 't Veld, J., 2016: Public Investment Stimulus in Surplus Countries and their Euro Area Spillovers, European Economy Economic Brief 16. Vt ka Blanchard, O., Ch. Erceg, J. Lindé, 2015: Jump Starting the Euro Area Recovery: Would a Rise in Core Fiscal Spending Help the Periphery?, NBER Working Papers 21426.

investeeringute kasvu Saksamaal ja Madalmaades. Analüüsis eeldatakse, et euroala rahapoliitikat viiakse kaks aastat järjest ellu nullprotsendise intressimääraga keskkonnas. See on kooskõlas Euroopa Komisjoni prognoosiga, mille kohaselt püsib euroala inflatsioon 2017.–2018. aastal madalal ja allpool sihttasest.

QUESTi simulatsioonid näitavad, et eelarvepoliitika mitmekordistav mõju (eelarvepoliitika mõju SKP-le) ja ülekanduv mõju (mõju teiste riikide SKP-le) on võrreldes tavapäraste tingimustega palju suurem tingimustes, mil rahapoliitikas on jõutud nullprotsendise intressimäärani. Kui inflatsioon püsiks sihttasemel ja euroala majandus toimiks täisvõimsusel (tavapärased tingimused), viiks ekspansiivne eelarvepoliitika Saksamaal ja Madalmaades iseenesestmõistetavalt rangema rahapoliitikani intressimäärade tõusu näol. See pärsiks erasektori nõudlust ning SKP positiivset arengut. SKP mõju kandumine teistesse euroala piirkondadesse oleks tühine, sest kaubanduse positiivset ülekanduvat mõju vähendaks kõrgematest intressimääradest tulenev väiksem sisenõudlus.

Praeguse konjunktuuri juures on mitmekordistav ja ülekanduv mõju nullprotsendise intressimäära tõttu siiski suurem. Avaliku sektori investeeringute suure tõhususe korral ja kooskõlas taristuinvesteeringuid käsitlevate muude uuringutega suurendaksid valitsussektori täiendavad investeeringud mahuga 1 % SKPst nii Saksamaal kui ka Madalmaades 10 aasta jooksul nende SKPd vastavalt 1,1 ja 0,9 protsenti. Madalmaades oleks positiivne mõju SKP-le väiksem sellepärast, et Madalmaid iseloomustab kaubanduse suurem avatus, mis tähendab, et nõudlus keskendub rohkem impordile. Üle 10 aasta pikkusel perioodil suureneks reaalne SKP Saksamaal ja Madalmaades üle 2 protsenti. Positiivne mõju SKP-le pikemal ajavahemikul oleks suurem kui sama mõju lühemal ajavahemikul, sest valitsemissektori investeeringud suurendavad erakapitali ja tööjõu tootlikkust eelkõige pikema aja jooksul (pakkumise positiivne mõju).

Selle stsenaariumi kohaselt kasvaks reaalne SKP teistes euroala piirkondades (Prantsusmaal, Itaalias, Hispaanias ja ülejäänud euroalal) juba ühe aasta möödudes ligikaudu 0,3–0,5 protsendipunkti. Ülekanduv mõju tuleneb kaubanduse vahetust mõjust (suurem eksport Saksamaale ja Madalmaadesse) ja vahetuskursi mõningasest langusest (suurem eksport kogu maailma riikidesse).

Mõju Saksamaa ja Madalmaade rahandusele ei ole nii ebasoodne nagu võiks eeldada, sest suurem majanduskasv suurendaks ka maksutulu. Valitsemissektori võlg suureneks kümne aasta möödudes Saksamaal vähem kui 2 % SKPst ja Madalmaades pisut rohkem, samas kui ülejäänud euroalal kahaneks võlasuhe SKP positiivse ülekanduva mõju tõttu ligikaudu 2 protsendipunkti. Avaliku sektori investeeringute püsiv suurenemine kahandaks pikemal perioodil Saksamaa ja Madalmaade võlasuhet ja stiimul finantseeriks end ise.